

Rapport Statusvurdering

Kommune: Berg

Fylke: Troms

Dato: 9. januar 2014

Deltakere:

Rolle:	Navn:
Rådmann	Bjørn Fredriksen
Ordfører	Guttorm Nergård
Nærings- og utviklingsleder	Wenche Pedersen
Plan- og byggesaksbehandler	Bjørn Abelsen
Medeier Jokerbutikk, utleiebygg Skaland, grunneier småbåthavn	Morten Eriksen
Distriktssenterets representant	Aina Sofie Brox
Fylkeskommunens representant	Vigdis Nilsen
Forsker	Anne Katrine Normann

Del 2: Statusvurdering

Offentlig

(max 2 sider foruten tabellen)

Berg kommune har slitt med høyt konfliktnivå i kommuneadministrasjonen over flere år. For noe over ett år siden fikk man avsatt rådmannen og ansatt ny rådmann. I kjølvannet har det vært flere arbeidsrettssaker. Nå har situasjonen roet seg, den nye rådmannen har gjort betydelige grep, han har planleggingserfaring og har gått inn for å løse konfliktene og kartlegge internressursene. Det var en tydelig lettelse blant møtedeltakerne, og vi oppfattet stemningen til å være meget god, humoristisk og energisk. De kom hele tiden tilbake til hvor tungt det hadde vært tidligere, og hvor godt det var å kunne tenke fremover. Betydningen av tverrfaglig og tverretatlig jobbing for kompetanseutvikling og effektivitet ble fremhevet.

Småkommunemidlene er til nå brukt internt, til å gjøre en arealanalyse / stedsanalyse. Plan- og byggesaksbehandleren hadde gjort et omfattende arbeid. Nå var de på vei til å ta steget videre, og involvering av flere i kommuneadministrasjonen, blant innbyggerne, og formidling, skulle påbegynnes. Det ble poengtert at småkommunemidlene var utløsende for å få i gang dette utviklingsarbeidet. Berg kommune samarbeider på mange områder med Tranøy kommune, noe de også skal gjøre i stedsanalysearbeidet. I det hele tatt er det et stort omfang av interkommunalt arbeid.

Oppsummering av utfordringene

(Forskernes bearbeidelse og systematisering av data)

Det er ikke nok folk. For få folk til veldig mange oppgaver, og kommunen mangler spisskompetanse, særlig ingeniører. Det er et problem med «uformelle» ledere som svekker kommuneadministrasjonen og dermed ikke er med på å dra i samme retning for utviklingsarbeidet. Det vil alltid være folk og krefter som jobber mot utviklingsarbeidet, utfordringen er hvordan man skal gripe fatt i dette.

	Gode på	Utfordringer	Planer	Skala score
Ledelse	Å tenke fremover. Utviklingsrettet. Dyktig og energisk administrasjon. Ledelse har planleggingserfaring. Godt arbeidsmiljø. Tverrfaglig og tverretatlig jobbing. Kommunikasjon. Interkommunalt	Involvering innbyggere. Få eierskap til prosessen. Dugnadsånden er dalende. Samle næringslivet til å delta aktivt i utviklingsarbeidet. Splittelse mellom forskjellige bygder, må få dem til å dra	Få med flere i kommuneadm i utviklingsarbeide. Involvere innbyggerne, god formidling diskuteres. Ta i bruk omfattende nettverk. Øke bestillerkompetansen.	

	samarbeid. Oppegående næringsliv. Berg kåret som nr. 2 i NHO sitt næringsNM Frivillig sektor gjør mye viktig.	sammen. Bli en god motivator for næringsideer.		
Kompetanse	Høykompetent administrasjon. Interkommunalt samarbeid viktig, fungerer godt. Stort nettverk.	Bedre til å anspore gode hjelpere, og dempe de negative røstene.	Fortsette med tverrfaglig arbeid. Involvering.	
Økonomi	Gode på sparing, gå sammen med andre kommuner om å få utført tjenester, og å tilby tjenester. Gode til å forvalte nærings- og utviklingsfondet.	Begrensende for utviklingsarbeidet. Småkommunemidlene er viktige.		
Tid og energi	Høyt energinivå, høy motivasjon. Satt av tid til utviklingsarbeidet pga småkommunemidlene	Knapphet av tid pga stram kapasitet i kommunen. Dugnadsånden må beholdes og økes.		
Kultur	Det viktigste er at det er mye positiv energi og høy motivasjon i bakgrunn for utviklingsarbeidet. I kommunen generelt har det vært vanskelig å få folk til å jobbe sammen. Det som har skjedd har vært på individuelle initiativer.	En del konflikter når noen går i mot utviklingsarbeid, ikke tenker fremover.		
Utviklingskapasitet	--	--	--	

Utviklingsledelse

Våre vurderinger

Det har skjedd mye i Berg de siste par årene. Etter flere år med dårlig ledelse og stor misnøye blant de ansatte, er kommunetoppledelsen skiftet ut. Dette har medført arbeidsrettssaker, som nå er avsluttet. Det har vært betydelig slitasje på kommuneadministrasjonen, noe som har gått ut over kapasitet til å tenke utvikling og langsiktig planlegging. Med ny ledelse som har tatt betydelige grep har det skjedd en «boost» i energinivået blant ansatte, og lettelsen de føler kom tydelig frem. Dette er en kommune som er ivrig i å komme i gang med utviklingsarbeidet og få mer involvering i de

videre prosessene. Hittil er det i hovedsak en person som har jobbet med arealplan og stedsanalyse, som er grunnlaget for videre utviklingsarbeid. Frivillig sektor gjør en viktig jobb, men det er en fare for at ildsjelene slites ut. Næringslivet drar i forskjellige retninger, her er det skille mellom flere bygder i kommunen. Det er viktig at kommunen tar ledelsen og i løpet av kort tid oppretter møteplasser eller fora for å samle utviklingsaktører. Den første fasen av utviklingsarbeidet er ferdig og man skal begynne med involvering av flere typer aktører. Formidlings- og motivasjonsarbeidet må tas på alvor.

Utviklingskompetanse

Våre vurderinger

Det er god kompetanse i Berg kommune. Berg er også med i et omfattende interkommunalt samarbeid med 8 kommuner i Troms. Kommuneadministrasjonen har også et stort nettverk de kan spille på i utviklingsarbeidet. Rådmannen skal lede arbeidet med å kartlegge kompetansen, både på kommunehuset og i samfunnet for øvrig. Dette arbeidet bør komme i gang tidlig i neste fase av utviklingsarbeidet, og kan fungere som en motivasjon.

Utviklingsøkonomi

Våre vurderinger

Kommuneøkonomien er stram. Berg har mange utfordringer, og har tapt skatteinntekter pga stor fraflytting de siste årene. Det er mange innflyttere til Berg, mange for kort tid, arbeidsinnvandrere som kommer for en kort periode for å tjene penger. Kommunen forvalter et næringsfond og er fornøyd med jobben som gjøres her. Det er et oppegående næringsliv i Berg, og de bør kunne motiveres til å bidra mer til utviklingsøkonomien. Men mange av næringsaktørene er små enheter med begrensede ressurser. Nettopp derfor vil det bli viktig å skape motivasjon og møteplasser.

Småkommunemidlene er viktig for arbeidet med samfunnsutvikling.

Tid

Våre vurderinger

Mye tid har vært bundet opp i konflikter, konflikthåndtering, og å komme videre etter at man har løst hovedkilden til konflikten, slik den er oppfattet i kommuneadministrasjonen. Nå skal det nedsettes en gruppe som må avsette tid til å delta i kommunearbeidet. Igjen, her vil det bli viktig å mobilisere frivillig sektor og ildsjeler som kan bidra med sin tid i utviklingsarbeidet.

Utviklingskultur

Våre vurderinger

Det virker som om viktige aktører i utviklingsarbeidet – kommunen, næringsliv og frivillig sektor – jobber på hver sine kanter uten å være samkjørt. Et eksempel er at mens Berg havner på andre plass i

NHOs næringsNM, går en sentral næringsutøver samme uke ut i media og degraderer kommunens tilretteleggingsvilje og prosedyrer.

Selv om motivasjon og innsatsvilje er til stede, trengs det en koordinering mellom de tre samfunnsaktørene. Berg er en kommune som er åpen for nye ideer, et eksempel er at de fikk etablert en Montessoriskole da det ble vedtatt at barneskolen skulle nedlegges. Det er åpenhet for tilflyttere, men det gjøres ikke mye aktivt for integrering, det er mye opp til innflytterne selv. Gamle skiller mellom forskjellige bygder i kommunen virker også mot utvikling av samfunnet som helhet.

Utviklingskapasitet

Våre avsluttende vurderinger

Berg er en liten kommune (900 innbyggere) som sliter økonomisk etter mange år med befolkningsnedgang. Det er mange utfordringer som skal løses av en kommune med for få ansatte. Samtidig som man ønsker befolkningsøkning, er det mangel på boliger. Dette er noe av det samfunnsutviklingsarbeidet også må ta i betraktning. Det er tungvint og langt å komme seg mellom de forskjellige bygdene i Berg, slik at logistikken også vanskeliggjør utviklingen.

Del 3: Fakta om kommunen

offentlig

Kommune 1929 Berg

Samfunnsutviklingen sier noe om behovet for og eventuelt resultatene av utviklingskapasiteten i området det er snakk om. Befolkningsutvikling er et enkelt men samtidig kompliserte mål på samfunnsutvikling fordi det skjuler fødselstall, dødsfall og inn- og utflytting av både barn og voksne. Det er ofte bedre å fokusere på endringer i antall personer i produktiv alder, dvs. den delen av befolkningen som deltar i arbeidslivet, får barn, flytter mest osv.

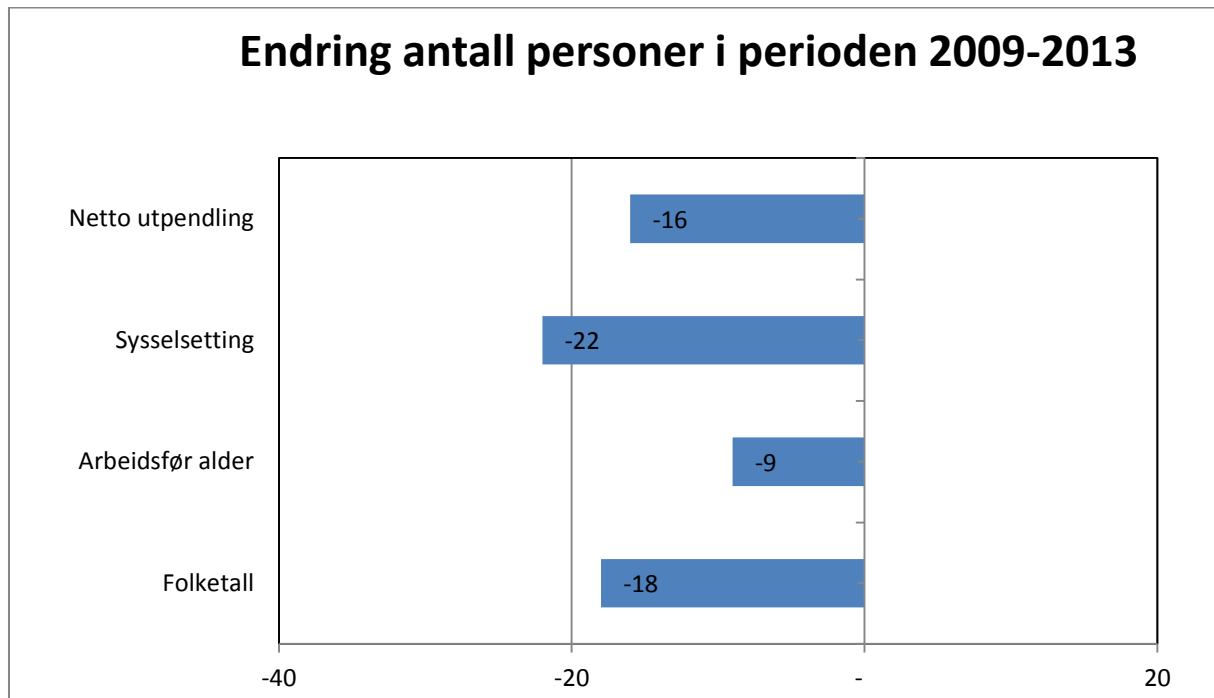
Grunnlagstabell Berg: Ulike mål og indikatorer for samfunnsutvikling (Kilde: www.ssb.no)

	2009	2010	2011	2012	2013	Endring 2009- 2013	Endring 2009- 2013	Årlig endring 2009- 2013	Årlig endring 2011- 2013
Folketall	942	926	907	887	924	-18	-1,9 %	-0,4 %	0,4 %
Arbeidsfør alder	704	707	688	675	695	-9	-1,3 %	-0,3 %	0,2 %
Sysselsetting	483	433	383	464	461	-22	-4,6 %	-0,9 %	3,8 %
Innpendling	78	54	51	78	75	-3	-3,8 %	-0,8 %	8,0 %
Innpendlingsandel	16,1 %	12,5 %	13,3 %	16,8 %	16,3 %	0,1 %			
Utpendling	107	121	147	80	88	-19	-17,8 %	-3,8 %	-9,8 %
utpendlingsandel	20,9 %	24,2 %	30,7 %	17,2 %	18,6 %	-2,3 %			
Yrkesaktive	512	500	479	466	474	-38	-7,4 %	-1,5 %	-0,2 %
Arbeidsledige	8	11	12	11	11	3	37,5 %	6,6 %	-1,7 %
Arbeidsstyrke	520	511	491	477	485	-35	-6,7 %	-1,4 %	-0,2 %
Yrkesdeltakelse	73,9 %	72,3 %	71,4 %	70,7 %	69,8 %	-4,1 %			
Sysselsetting fordelt på hovednæringer									
Landbruk	0	0	0	0	0	0			
Fisk	63	58	61	51	44	-19	-30,2 %	-6,9 %	-6,3 %
Industri	122	135	86	179	175	53	43,4 %	7,5 %	15,3 %
Bygg/anlegg	13	10	10	9	6	-7	-53,8 %	-14,3 %	-9,7 %
Privat tjenesteyting	112	75	98	89	95	-17	-15,2 %	-3,2 %	-0,6 %
Off. tjenesteyting	173	155	128	136	141	-32	-18,5 %	-4,0 %	2,0 %

- Sysselsettingstall og pendlingstall pr 4. kvartal året før for personer 15-74 år (arbeidsfør alder).
- Sysselsetting er lik antall personer med arbeidssted i kommunen.
- Innpendling er antall personer med arbeidssted i kommunen og som bor utenfor kommunen.
- Innpendlingsandel = Innpendling/sysselsetting.
- Utpendling er antall personer med bosted i kommunen men arbeidssted utenfor kommunen.
- Yrkesaktive er antall personer med bosted i kommunen med arbeidssted i/utenfor kommunen.
- Arbeidsledige er antall helt ledige personer i gjennomsnitt året før 1.1.
- Arbeidsstyrke er yrkesaktive pluss arbeidsledige.
- Utpendlingsandel = Utpendling/Yrkesaktive.
- Yrkesdeltakelse er lik Arbeidsstyrke/Arbeidsfør alder.
- Folketallet øker med om lag 1 % pr år i Norge

- Yrkesdeltakelsen i Norge har sunket fra 73,1 % i 2009 til 70,4 % i 2013.

Nedenfor viser vi en enkel presentasjon av sentrale resultater i grunnlagstabellen på forrige side.

Berg: Samfunnsutvikling i perioden 2009-2013.

Netto utpendling er her Utpendling minus Innpending.

Vi ser at sysselsettingen har gått ned med 22 personer i perioden mens netto utpendling har gått ned med 16 personer. Dette gir isolert sett en reduksjon på 38 personer i arbeidsfør alder. Samlet for arbeidsfør alder, er det en reduksjon på 9 personer. Det betyr at det er en økning på 29 i antall personer som ikke i deltar i arbeidslivet blant personer i arbeidsfør alder. Dette skyldes blant annet sterk vekst i aldersgruppen 55-74 år (26 flere personer), en aldersgruppe hvor yrkesaktiviteten er relativt lav. Folketallet går ned med 18 personer i perioden. Antall eldre personer over 74 år kan vises å gå ned med 4 personer i perioden, mens antall barn under 15 år går ned med 5 personer i perioden.